

رونق توهین و تهدید در سکوت دولت

کامبیز نوروزی

حقوق دان

چرا در دولت اراده و اقدامی برای اجرای قانون اساسی دیده نمی‌شود. هفته‌هاست جریانی در کشور به راه افتاده است که با توهین، ناسزا و رفتارهای خشونت‌بار در خیابان و شبکه‌های اجتماعی، علیه مقامات ارشد کنونی و سابق و حتی علیه برخی نهادها تبلیغات راه می‌اندازند. عقاید آنها هرچه باشد، به استناد اصل آزادی عقیده محترم است، اما نمی‌توانند با توهین و تهمت و حتی کلمات رکیک و تهدید جانی سخن بگویند. این رفتارها و گفتارها علاوه بر آنکه مطابق قانون عادی جرم محسوب می‌شوند و حسب مورد با شکایت شاکی خصوصی یا اعلام جرم دادستان شایسته تعقیب کفیری‌اند. از لحاظ قانون اساسی نیز اهمیت بسیار بالایی دارند. طبق قانون اساسی:
۱. همه ملت حق آزادی بیان دارند.
حق آزادی رسانه متعلق به آحاد ملت است.
توهین و تهدید به نام آزادی بیان ممنوع و جرم است.
۲. حیثیت و جان و مال افراد مصون از هر تعرض است.
۳. همه افراد در برابر قانون برابرند.
۴. اصل بر برائت همگان است مگر جرم کسی در دادگاه اثبات شود.

وقتی گروهی برای بیان عقاید خود، در امنیت کامل به توهین و تهدید علیه کسانی متوسل می‌شوند که در اجرای مسئولیت رسمی یا مسئولیت اخلاقی خود سخن می‌گویند، تمام این اصول و حقوق اساسی مصرح در قانون اساسی یکجا و به‌صورت مکرر نقض می‌شود. این همه در شرایطی رخ می‌دهد که کشور در وضعیت نه جنگ، نه صلح شرایط مخاطره‌آمیزی را تجربه می‌کند. تورم توان‌فرسا نفس مردم را بند آورده است. نظامات قانونی ساختار سیاسی و اداری کشور دست‌خوش درهم‌ریختگی است و حدود و ثغور اختیارات و تکالیف قانونی دستگاه‌های حکمرانی درهم آمیخته و آشفته شده است. در چنین اوضاع و احوالی، بی‌عملی دولت در حراست از قانون اساسی و ممانعت از نقض حقوق اساسی اشخاص در کوچه و خیابان و شبکه‌های اجتماعی، میدان را برای توسعه تعلیق قانون و حقوق در کشور باز گذاشته و به گسترش آشفتگی‌ها کمک می‌کند.

در مسائل حقوقی مهم‌ترین بخش دولت، معاونت حقوقی است. این معاونت غیر از اینکه باید رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت را در جریان مسائل حقوقی بگذارد، باید در عرصه عمومی نیز حضور یابد و با دفاع از حقوق ملت، در حد خود مانع از آن شود که فرایند نقض قانون اساسی بیشتر شود. اما یکی منفعل‌ترین و بی‌مسئولیت‌ترین بخش‌های دولت متأسفانه همین معاونت است که مسئولیت اجتماعی خود را به‌طور کلی کنار گذاشته است. مجید انصاری، به‌عنوان معاون حقوقی، به‌تازگی در یک جلسه داخلی همان معاون گفته است «اجرای قانون اساسی باید به مطالبه عمومی بدل شود». آقای انصاری بی‌خبر است؛ سال‌هاست اجرای قانون اساسی به یک مطالبه عمومی بدل شده است. ایشان و همکارانشان به شکلی بسیار ناهمیدکننده از زمان شروع به کار تا امروز از عرصه عمومی غایب هستند، چیزی نمی‌گویند و نمی‌نویسند، فرافکنی می‌کنند و تصور می‌کنند جامعه ایران مانند آنها در مورد اجرای قانون اساسی ساکت است. چنین نیست؛ نگاهی ساده به انبوه مطالبی که در سال‌های اخیر در عرصه عمومی منتشر شده، کافی است تا معلوم شود مطالبه اجرای قانون اساسی چقدر زیاد بوده است.

مشکل در سطح جامعه نیست؛ مشکل در دولتی است که معاونت حقوقی‌اش، معاون پارلمانی‌اش و وزرایش حرفی از قانون اساسی نمی‌زنند. در هزارتوی سیاست و منافع جای گرفته‌اند و غیرمسئولانه خود و حقوق اساسی ملت را محبوس کرده‌اند.

طبق اصل صدوسی‌زدهم قانون اساسی، «پس از مقام رهبری، رئیس‌جمهور عالی‌ترین مقام رسمی کشور است و مسئولیت اجرای قانون اساسی و ریاست قوه مجریه را جز در اموری که مستقیم به رهبری مربوط می‌شود، بر عهده دارد».

نتیجه تفسیر این اصل جای تردید باقی نمی‌گذارد که مسئولیت اجرای بخش‌های بزرگی از قانون اساسی، ازجمله حقوق اساسی ملت، بر عهده رئیس‌جمهور است.

وقتی عده‌ای عقیده خود را که در بیان آن آزاد هستند، به توهین، تهمت و تهدید می‌آیند، دیگر نمی‌توانند از حق آزادی بیان استفاده کنند، مگر به قانون برگردند و پاکیزه سخن بگویند. اما وقتی توهین و تهدیدهای علنی ادامه می‌یابد، دولت باید به‌عنوان نهادهی که جز در موارد اختیارات رهبری، مسئول اجرای قانون اساسی است، مداخله کند.

چهارشنبه ۱ مهر ۱۴۰۵
۱۱ ربیع‌الثانی ۱۴۴۸
۲۳ سپتامبر ۲۰۲۶
سال بیست‌وسوم
شماره ۵۴۸۲
۴۰ هزار تومان
۸ صفحه

در «شرق» امروز می‌خوانید:
خزر همچنان در حال عقب‌نشینی است • شش ماه تأخیر در پرداخت کارانه جایگاه‌داران سوخت • طرح آمریکا برای کاهش وابستگی خلیج فارس به هرمز

روایت «شرق» از مسیر پرابهام طرح نفوذ و تلاش برای نهایی سازی آن در برابر موج هشدارها

بررسی چراغ خاموش «طرح نفوذ» در مجلس

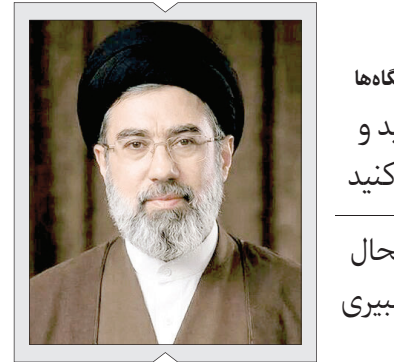
عبدالرحمن فتح‌اللهی: طرح «مقابله با نفوذ سرویس های اطلاعاتی و دولت‌ها با نهادهای بیگانه» در حالی به یکی از محورهای بحث‌برانگیز مجلس تبدیل شده که در هفته‌های اخیر، درباره نحوه بررسی، دامنه شمول و پیامدهای برخی مواد آن، هشدارها و ملاحظات متعددی از سوی دولت، قوه قضائیه و حتی شماری از نمایندگان مطرح شده است. در این مدت، رسانه‌ها، کارشناسان، تحلیلگران و ناظران حوزه‌های سیاسی، امنیتی و اجتماعی، طیف متنوعی از تذکرات، هشدارها و نقدهای کارشناسی خود را درباره پیامدها و آسیب‌های احتمالی تصویب این طرح و تبدیل آن به قانون مطرح کرده‌اند. با این حال، روند بررسی طرح متوقف نشده و مجلس همچنان در حال بررسی مواد آن است و همین موضوع این پرسش را ایجاد کرده که آیا قرار است ایرادات و ابهامات پیش از نهایی‌شدن به‌طور کامل رفع شوند یا طرح با وجود اختلاف‌نظرهای موجود و ذیل فشار برخی جریان‌های سیاسی، به مسیر تصویب ادامه خواهد داد.

گزارش‌های آماری، از کاهش هشداردهنده صادرات و واردات و وضعیت دشوار صنایع خبر می‌دهند

کام تلخ تولید

صفحه ۳

روزنامه شرق

پیام رهبر انقلاب به مناسبت بازگشایی مدارس ودانشگاه‌ها

مرزهای دانش را بشکنید و قله‌های پیشرفت را فتح کنید

پیام رهبر انقلاب در پی ارتحال حضرت آیت‌الله‌العظمی شبیری

برگزیده‌ها

قربانیان اسیدپاشی از جراحی‌های مکرر، ازدست‌دادن شغل و خانه‌نشینی و نگاه‌هایی می‌گویند که حادثه را هر روز به یادشان می‌آورد

زخم‌های ناتمام

تهران در حلقه ۸۰۰ متری؛ TOD یا نقشه تازه بارگذاری؟

تهران در حلقه خفگی برج‌ها

گردهمایی رهبران جهان در میانه چالش اعتبار و منابع در سازمان ملل

زمان انتخاب‌های سخت در نیویورک

با حضور وزیر صمت و مدیران ساییا

سه محصول جدید ساییا رونمایی شد

آموزش در شرایط اضطراب

یادداشتی از محمدرضا نیک‌نژاد

دنایای این روزهای ما

«وش»

رامین خسروخاور

در دنیای این روزای ما، بعضی آدم‌ها را نمی‌شود به یک روز، یک سال، یک فصل یا حتی یک عمر سپرد. بعضی‌ها از تقویم عبور می‌کنند، از تاریخ می‌گذرند و به حافظه می‌رسند، می‌آیند که بمانند، می‌روند که بمانند و خاموش می‌شوند تا جهان تازه بفهمد چه صدایی را از دست داده است. امروز از همان روزهایی است که آدم دلش می‌خواهد کمی از شتاب جهان فاصله بگیرد، پرده را کنار بزند، به دوردست نگاه کند و به چیزی بیندیشد که سال‌هاست در ما مانده است؛ چیزی نه‌چندان دور، نه‌چندان آشکار، اما همیشه حاضر، مثل عطری که از اتاقی خالی می‌آید، مثل نوری که از پنجره‌ای بسته می‌گذرد، مثل خاطره‌ای که هرچه از آن دورتر می‌شویم، نزدیک‌تر می‌شود.

بعضی صداها فقط صدا نیستند؛ خانه‌اند، پناه‌اند، خاطره‌اند. گاهی دستی هستند بر شانه یک دل خسته، گاهی پنجره‌ای رو به هوای تازه، گاهی چراغی کوچک در شبی که همه راه‌ها به تاریکی می‌رسند.

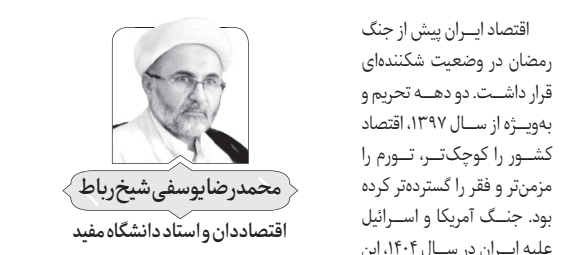
انا لله و انا الیه راجعون
برادر ارجمند جناب آقای **عباس عبدی**

درگذشت خواهر گرامی‌تان را به شما و خانواده محترم تسلیت عرض می‌کنیم. از خداوند سبحان برای آن مرحومه، علو درجات و برای شما و سایر بازماندگان، صبر و اجر مسئلت داریم.

سیدمحمود حسینی، فیاض زاهد
محمد مهاجری، احمد غلامی، حجت میرزایی
سیدشهاب‌الدین طباطبایی، مهدی رحمانیان

یادداشت

از شکنندگی تا بحران اقتصاد ایران در سایه جنگ

محمدرضایوسفی‌شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

اقتصاد ایران پیش از جنگ رمضان در وضعیت شکننده‌ای قرار داشت. دو دهه تحریم و به‌ویژه از سال ۱۳۹۷، اقتصاد کشور را کوچک‌تر، تورم را مزمن‌تر و فقر را گسترده‌تر کرده بود. جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران در سال ۱۴۰۴، این شکنندگی را به بحرانی چندلایه تبدیل کرد که اکنون ابعاد منطقه‌ای و جهانی یافته است. میانگین تورم دوره هشت‌ساله ۱۳۹۷ تا ۱۴۰۴ به ۴۳٫۲ درصد رسید؛ رقمی بی‌سابقه در تاریخ اقتصاد ایران از سال ۱۳۱۶ تاکنون. نرخ ارز از چهار هزار و ۲۰۰ تومان در ۱۳۹۶ به بیش از ۹۰ هزار تومان در ۱۴۰۴ رسید و رشد نقدینگی در همین سال به ۵۳٫۳ درصد جهش کرد. رشد اقتصادی نیز از ۵٫۳ درصد در ۱۴۰۲ به منفی ۱٫۱ درصد در ۱۴۰۴ سقوط کرد. فقر نیز روندی صعودی داشت: از ۱۵ درصد در ۱۳۹۰ به ۳۶ درصد در ۱۴۰۲ و ۴۰ درصد در ۱۴۰۳ رسید. براساس برآوردها، امروز از هر دو ایرانی، یک نفر زیر خط فقر زندگی می‌کند. نکته مهم آنکه فقر شهری (۵۴٫۲ درصد) به‌مراتب بحرانی‌تر از فقر روستایی (۳۴٫۶ درصد) است؛ این امر به دلیل دوربرابری خط فقر شهری نسبت به خط فقر روستایی است. همچنین شکاف میان درآمد اسمی و هزینه واقعی زندگی قرارا در تله‌ای مزمن گرفتار کرده است. فساد سیستماتیک نیز به عنوان مانع اصلی توسعه، نهادهای نظارتی را تضعیف کرده است. ایران در شاخص ادراک فساد گردشگری تخت جمشید بهره‌مند شوند. حفاظت هنگامی پایدار می‌ماند که ساکنان پیرامون اثر نیز خود را در منافع آن سهیم بدانند. هم‌زمان، توسعه‌ای که ارزش اصلی منطقه را فرسوده کند، درازمدت همان منبع اقتصادی را نیز تضعیف خواهد کرد. راه‌حل را باید در نوع دیگری از توسعه جست‌وجو کرد؛ توسعه‌ای که کیفیت و مقیاس آن از ظرفیت سرزمین و ارزش‌های میراثی بیرونی کند و سود آن در منطقه توزیع شود. رعایت محدودیت ارتفاع ۸٫۵ متر، یکی از الزامات حفاظت است، اما نتیجه نهایی را نمی‌توان تنها با ارتفاع هر بنا سنجید. مجموعه‌ای از ساختمان‌ها، راه‌ها، پارکینگ‌ها، روشنایی، تابلوهای تجاری و افزایش ترافیک می‌تواند در کنار یکدیگر منطری را تغییر دهد، بدون آنکه هیچ‌کدام به‌تنهایی از سقف مقرر عبور کرده باشند. در چنین پهنه‌ای، اثر جمعی مداخلات اهمیت دارد.

۵. در جلسه ۳۰ شهریور شورای عالی شهرسازی و معماری ایران، وزیر راه و شهرسازی تشریح کرد که طرح جامع مردشت، نهایی نیست و خواستار دریافت دیدگاه انجمن‌ها و کارشناسان و برگزاری جلسات ویژه شد. این موضع اهمیت دارد، نه از آن رو که مناقشه را پایان می‌دهد، بلکه چون فرایند تصمیم را گشوده نگه می‌دارد.

انا لله و انا الیه راجعون
برادر گرامی جناب آقای **عباس عبدی**
درگذشت خواهر محترم‌تان را به شما و خانواده گرامی تسلیت عرض می‌کنیم. از درگاه الهی صبر و شکیب برای بازماندگان و غفران و آمرزش برای آن مرحومه مسئلت داریم که در جوار رحمت حضرت حق مأوا گرفته است.
محمدعلی اکبری، مهرداداحمدی‌شیخانی
رضا تهرانی، سعید حجاریان، عبدالعلی رضایی
مجید صیادی، علیرضا علوی تبار
محمدجواد غلام‌رضا کاشی، بهروز گرانپایه
محسن گودرزی، کامبیز نوروزی